

بخشنامه رییس قوه قضائیه درخصوص اصلاح دستورالعمل اجرایی بند 15 قانون احترام به آزادی های مشروع و حفظ حقوق شهروندی مصوب 1383

1403/11/03

شماره 9000/63470/100

«اصلاح دستورالعمل اجرایی بند 15 قانون احترام به آزادی های مشروع و حفظ حقوق شهروندی مصوب 1383»

ماده 1. اصطلاح ها و اختصارهای به کار رفته در این دستورالعمل در معانی زیر است:

الف) قانون: قانون احترام به آزادی های مشروع و حفظ حقوق شهروندی مصوب 15/2/1383

ب) دستورالعمل: دستورالعمل اجرایی بند 15 قانون احترام به آزادی های مشروع و حفظ حقوق شهروندی

پ) هیأت مرکزی: هیأت مرکزی نظارت بر حسن اجرای قانون احترام به آزادی های مشروع و حفظ حقوق شهروندی

ت) هیأت استانی: هیأت بازرسی و نظارت بر حفظ حقوق شهروندی دادگستری استان

ث) دبیرخانه مرکزی: دبیرخانه هیأت مرکزی نظارت بر حسن اجرای قانون احترام به آزادی های مشروع و /حفظ حقوق شهروندی

ج) رئیس کل: رییس کل دادگستری استان

ماده 2. برای نظارت بر حسن اجرای قانون احترام به آزادی های مشروع و حفظ حقوق شهروندی، «هیأت مرکزی نظارت» موضوع بند 15 قانون مرکب از اعضای زیر تشکیل می شود:

الف) معاون اول قوه قضائیه، (رئیس)

ب) دادستان کل کشور یا معاون وی،

پ) دادستان انتظامی قضات یا معاون وی ،

ت) رئیس مرکزحفاظت و اطلاعات قوه قضائیه یا معاون وی،

ث) رئیس سازمان قضایی نیروهای مسلح یا معاون وی،

ج) رئیس سازمان زندان ها و اقدامات تامینی و تربیتی یا معاون وی،

چ) دبیر هیأت مرکزی

تبصره . از سایر مسئولین ذی ربط حسب مورد پس از موافقت رئیس هیأت مرکزی دعوت به عمل می آید.

ماده 3. وظایف هیأت مرکزی به شرح زیر است:

الف) نظارت بر حسن اجرای قانون، رویه های جاری، اصلاح روشها و انطباق آن با مقررات

ب) بررسی و تصویب پیشنهادهای دبیرخانه در راستای حسن اجرای قانون.

پ) بررسی و تصویب گزارش دبیرخانه در خصوص شناسایی و تشویق دادگستری های نمونه از حیث اهتمام به صیانت از حقوق شهروندی به صورت سالانه و ارائه گزارش به رئیس قوه قضائیه

ماده 4. دبیرخانه هیأت مرکزی در دفتر بازرسی ویژه و حقوق شهروندی تشکیل و رئیس دفتر بازرسی ویژه و حقوق شهروندی دبیر هیأت مرکزی است. وظایف دبیرخانه به شرح زیر می باشد:

الف) پیگیری تشکیل جلسات و اجرای مصوبات هیأت مرکزی.

ب) ارائه پیشنهاد ایجاد رویه ی واحد و همسان سازی روش های نظارت بر رعایت حقوق شهروندی در استان ها از قبیل تهیه کاربرگ های استاندارد.

پ) انجام مطالعات و بررسی های لازم جهت شناسایی موضوع های مهم بازرسی در هر استان و ارائه به هیأت مرکزی،

ت) ارزیابی عملکرد سالانه استان ها از حیث رعایت حقوق شهروندی و ارائه گزارش به هیأت مرکزی

ث) اعزام بازرسی یا بازرسی به استان ها در صورت نیاز،

ج) اخذ و بررسی پیشنهادها، شکایات و گزارش های واصله و در صورت نیاز ارجاع و پیگیری از مراجع مربوط تا حصول نتیجه،

چ) پیشنهاد تشویق و معرفی افراد مستحق تشویق از حیث رعایت حقوق شهروندی با همکاری معاونت های راهبردی و مالی، پشتیبانی و امور عمرانی قوه قضائیه

ماده 5- در مرکز هر استان «هیأت بازرسی استانی» مرکب از رئیس کل دادگستری استان به عنوان رئیس هیأت، معاون قضایی در حقوق شهروندی به عنوان دبیر، دادستان عمومی و انقلاب مرکز استان، معاون نظارت و ارزشیابی، مدیر حفاظت و اطلاعات و رئیس سازمان قضایی نیروهای مسلح استان؛ تشکیل می شود.

تبصره 1- دبیرخانه در حوزه ریاست دادگستری استان تشکیل می شود.

تبصره 2- معاون قضایی در حقوق شهروندی، با پیشنهاد رئیس کل دادگستری استان و تأیید دبیر هیأت مرکزی منصوب می شود.

تبصره 3- به تشخیص رئیس هیأت استانی در صورت اقتضاء و حسب مورد از سایر مسئولین و افراد ذربط جهت حضور در جلسات دعوت به عمل می آید.

ماده 6- وظایف هیأت استانی به شرح زیر می باشد:

الف) تنظیم و ارسال برنامه بازرسی سالانه به دبیرخانه مرکزی،

ب) اعزام گروه نظارت و بازرسی حداقل دوفره به مراجع هدف با حکم مأموریت حسب مورد جهت بازرسی دوره ای، موردی، سرزده، پنهانی و یا آشکار

پ) دریافت و رسیدگی به گزارش ها و شکایات ها مربوط به نقض حقوق شهروندی،

ت) پیشنهاد تشویق افراد مستحق تقدیر به دبیرخانه مرکزی،

ث) معرفی افراد ناقض حقوق شهروندی و معرفی به مراجع صالح و اعلام نتیجه به دبیرخانه مرکزی،

تبصره: رسیدگی به ادعای نقض حقوق شهروندی موقوف به رسیدگی نهایی به پرونده قضائی مربوطه نمی باشد.

ماده 7- گروه های نظارت و بازرسی با حضور در محل مأموریت، هر نوع اقدام متناسب با نوع مأموریت از قبیل مطالعه پرونده و بازرسی از اماکن مربوطه و مصاحبه با افراد را انجام و گزارش کامل را برابر کاربرگ های استاندارد، تهیه و با امضاء اعضاء گروه به رئیس هیأت استانی تحویل می دهند.

ماده 8- هر یک از مدیران، قضات و کارمندان در بخش های مختلف حوزه قضایی استان در صورت مشاهده نقض آشکار حقوق شهروندی از قبیل بازداشت غیر قانونی، رفتار خشونت آمیز و تحقیر افراد موظفند مراتب را به رئیس کل دادگستری و یا به هر یک از اعضاء هیأت نظارت و بازرسی استان اطلاع دهند.

ماده 9- در صورتی که گزارش های بررسی شده دبیرخانه مرکزی یا هیأت استانی متضمن اعلام جرم، تخلف انتظامی یا اداری باشد، دبیرخانه مرکزی یا رئیس کل حسب مورد موضوع را برای رسیدگی به مرجع صالح اعلام می نماید. رئیس کل ضمن اعلام موضوع به دبیرخانه مرکزی، مراتب را تا حصول نتیجه پیگیری می نماید.

ماده 10- کلیه مراجع قضایی، انتظامی، اطلاعاتی، ضابطان قوه قضائیه، سازمان زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی و سایر دستگاه های ذی ربط، مکلف به رعایت و همکاری در اجرای این دستورالعمل می باشند.

ماده 11- مرکز آمار و فناوری اطلاعات حداکثر ظرف 6 ماه با همکاری معاونت راهبردی و دبیرخانه مرکزی مکلف به طراحی و راه اندازی «سامانه نظارت بر حفظ حقوق شهروندی» با هدف جمع اطلاعات، کشف موارد نقض حقوق شهروندی، بارگذاری اطلاعات و نتایج اقدامات گروه های بازرسی و هیأت های استانی، تبادل اطلاعات با استان ها، نظارت جامع بر برنامه های بازرسی و دسترسی به دوربین های بازداشتگاه های ضابطین و زندان ها در صورت لزوم برای رئیس هیات استانی می باشد.

تبصره 1- سطوح دسترسی به سامانه به موجب شیوه نامه مصوب هیأت مرکزی تعیین می شود.

تبصره 2- دبیرخانه هیات مرکزی موظف است بر اساس نتایج سامانه مذکور، سالیانه عملکرد دادگستری استانها را ارزیابی و رتبه بندی نموده و با رعایت بند پ ماده 3 این دستورالعمل از استانهای برتر تقدیر نماید.

این دستورالعمل در 11 ماده و 7 تبصره در تاریخ 1403/11/02 به تصویب رئیس قوه قضائیه رسید و جایگزین دستورالعمل شماره 1/83/16645 مورخ 1383/12/23 می شود.

رئیس قوه قضائیه - غلامحسین محسنی اژیه

